

FSD2205 PERHEHAASTATTELUT LASTEN KÄNNYKÄN KÄYTÖSTÄ 2000

FSD2205 FAMILY INTERVIEWS ON CHILDREN'S MOBILE PHONE USE 2000

---

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

---

[Arkistojan huomautus: vuoden 2000 perhehaastatteluista ei ole saatavilla alkuperäistä kysymysrunkoa. Kysymykset noudattelevat pääosin tätä vuosien 1998 ja 1999 perhehaastattelu-runkoa. Lapsien haastattelut noudattavat vuosien 2000-2001 lasten kysymysrunkoa, joka on liitetty perhehaastattelurungon perään.]

## LAPSIPERHEET JA MATKAPUHELIN 1998

### VANHEMPIEN HAASTATTELUN KYSYMYSRUNKO

#### 1. PERHEEN TALOUS JA ELÄMÄNTAPA

Perheen taustatiedot valikointivaiheessa:

- vanhempien ammatit ja työllisyystilanne, ts. perheen varallisuus
- asuinpaikka
- lasten lukumäärä
- perheen matkapuhelinten lukumäärä ja käyttökokemus
- perheen lasten matkapuhelinten lukumäärä ja käyttökokemus

Lisäksi tietoa perheen elämäntavasta:

Miten perheenne lastenhoito on järjestetty?

Millaisia harrastuksia perheellänne on?

Kuinka paljon vanhempien työ heijastuu perhe-elämäänne esim. ajankäytössä?

Kuinka paljon ja miten pidätte yhteyttä sukuunne ja tuttaviiinne?

#### 2. HANKINTAKYNNYS

Kauanko olette itse käyttäneet matkapuhelinta?

Millainen matkapuhelin teillä nyt on?

Kuinka monta matkapuhelinta teillä on ollut?

Millaista oma kännykän käyttönne (esim. työ-, perhe- ja vapaa-ajan puhelut) on?

Mikä liittymätyyppi teillä on?

Mitä lisäpalveluja teillä on? Mitä niistä käytätte?

Oletteko koskaan ajatellut, että voisitte hankkia myös lapsillenne matkapuhelimen?

Minkä ikäisen lapsen käyttöön voisitte hankkia matkapuhelimen?

Mihin asettamanne ikäraja perustuu?

Sopiiko ikäraja vain teidän perheeseen vai onko se yleistettävissä?

Onko olemassa jokin ehdoton ikä, jota nuoremmalle matkapuhelinta ei tulisi hankkia?

Mikä voisi vaikuttaa mielikuvaanne siten, että käsityksenne sopivasta ikärajusta muuttuisi?

Uusien lapsille suunnattujen operaattoripalveluiden tai erityisten lasten matkapuhelinten tulo markkinoille?  
Lasten matkapuhelinten yleistyminen ystäväpiirissä?  
Lisätieto lasten matkaviestinnästä?

Mitä hyötyä lasten matkapuhelimesta voisi olla teidän perheessänne?

Mitä negatiivisia seikkoja liitätte lasten matkaviestintään?

Onko taloudellinen matkapuhelimen hankintakynnys liian korkea?  
Pelkäätekö matkapuhelimen käyttömenojen kasvavan kohtuuttomiksi?  
Arveletteko, ettei lapsi ole vielä psyykkisesti kypsä matkaviestintään?  
Uskotteko matkapuhelimen käytön olevan teknisesti liian vaikea lapselle?  
Tuoko matkapuhelin liikaa vastuunottoa lapsen elämään?

Oletteko seuranneet lasten matkaviestinnästä mediassa (esim. nallekännykät) käytävää keskustelua? Mitä mieltä olette siitä?

Oletteko keskustelleet aiheesta työpaikallanne tai tuttavapiirissänne?

Miten uskotte lähipiirinne suhtautuvan ajatukseen pikkulasten matkaviestinnästä?

Miten tuttavanne reagoisivat, jos hankkisitte nyt lapsellenne matkapuhelimen?

Mahdollistaisiko perheenne taloudellinen tilanne lasten matkaviestimen hankinnan ja ylläpidon jo nyt?

### 3. HANKINTA- JA KÄYTTÖKULUT: PUHELINLAITE, LIITTYMÄ JA PALVELUT

Kuinka paljon olisitte valmiita maksamaan lapsen matkapuhelimesta?

Tulisiko hinnan olla omaa matkapuhelintanne edullisempi?

Millainen matkapuhelin kyseisellä hinnalla pitäisi saada?

Mitä toimintoja matkapuhelimessa tulisi olla?

Millainen matkapuhelimen tulisi olla ulkoiselta olemukseltaan?

Mitä lisävarusteita (esim. säilytykseen tai mukana kuljetukseen ) lapsen matkapuhelimessa tulisi olla?

Voisitteko siirtää oman tai vanhemman lapselle matkapuhelin perheenne pikkulapselle?

Ovatko nykyiset puhelimet sellaisenaan sopivia lapselle?

Mikä olisi kohtuullinen summa lapsen matkapuhelimen käyttökustannuksille?

Paljonko olisitte valmiita sijoittamaan palveluiden hankintaan?

Minkä suuruinen lapsenne liittymän avausmaksu voisi olla?

Mitä suuruusluokkaa käyttökustannukset saisivat olla?

Minkä suuruiset saisivat olla liittymän kiinteät kustannukset (perusmaksu)?

Minkä suuruiset saisivat olla liittymän puhelukustannukset?

Kuinka paljon lasku saisi sisältää lisäpalveluiden käyttökuluja?

Paljonko käyttökulut saisivat olla yhteensä viikko-, kuukausi- ja vuositasolla?

Onko sopivana pitämänne hankinta- ja käyttömaksusumma sidoksissa lapsenne ikään ja / tai kehitystasoon? Miten?

Mistä kuluista lapsen matkapuhelinlasku voisi muodostua?

Paljonko laskusta saisi muodostua puheluista lapselta aikuiselle?

Paljonko laskusta saisi muodostua tekstiviestinnästä?

Paljonko laskusta saisi muodostua erilaisten (lisä)palveluiden käytöstä?

Mitä palveluja toivoisitte lapsen matkapuhelimessa olevan?

#### 4. KÄYTTÖ: LIITTYMÄ JA PALVELUT

Mitkä ovat tärkeimmät seikat, jotka pikkulapsen matkapuhelimen pitäisi turvata, esim.:

Lapsen yhteydenotto vanhempiin?

Vanhempien yhteydenotto lapseen?

Vanhempien ja lapsen välinen molemminpuolinen kommunikaatio?

Yhteydenpito lapsen ystäviin?

Yhteydenpito sukulaisiin?

Yhteydenpito esim. kouluun tai päivähoidopaikkaan?

Mitkä ovat selkeimmät uhkatekijät, jotka käyttöön mielestänne liittyvät?

Kuinka uhkaavana pidätte lapsen matkapuhelimen katoamista?

Tarvitsisitteko katoamisen varalle esim. vakuutusturvan?

Miten haluaisitte kontrolloida lapsenne matkapuhelinkuluja?

Tulisiko lapsen matkapuhelimen soittoaika rajata tiettyyn markkamäärään?

Millainen olisi sopiva puheajarakoitus teidän perheellenne?

Miten toivoisitte saavanne tiedon rajoitussumman ylittymisestä?

Tekstiviestillä omaan matkapuhelimeen?

Yhteydenottona asiakaspalvelusta?

Kirjallisella ilmoituksella?

Muutoin, miten?

Kuinka tärkeänä pidätte puheajan rajoittamista?

Pitäisikö liittymä sulkea heti, kun sovittu summa on ylittynyt?

Riittäisikö, että saisitte summan ylittymisestä vain tiedon?

Tulisiko lapsen omat soittomahdollisuudet rajata vain muutamaaan sallittuun numeroon?

Kuinka monta numero perheenne tarvitsisi lapsen liittymään?

Kuinka nopeasti uskoisitte numeromäärän tarpeen lisääntyvän?

Uskotteko, että perheellänne olisi usein tarvetta muuttaa lapsen liittymään kuuluvia palveluja, esim. sallittujen numeroiden määrä?

Kuinka paljon muuttuvuutta, päivitettävyyttä, haluasitte lapsenne liittymään?

Mitkä palvelut voisivat ”kasvaa” lapsenne mukana?

Mitä uusia palveluja toivoisitte lapsen liittymään?

## 5. PUHELINLAITE

Ovatko nykyiset matkapuhelimet sopivia lapsille vai pitäisi heille kehittää oma matkapuhelin?

Onko joku nykyisistä puhelinmerkeistä tai -malleista muita sopivampi lapsille?

Miksi? Mitä lapsiystävällisiä ominaisuuksia siinä on?

Tulisiko lapsen matkapuhelimen olla aikuisten matkapuhelinta muistuttava vai kokonaan toisen tyylinen, esim. lelun kaltainen (vrt. nallekännykät)?

Kuinka paljon lasten matkapuhelimessa tulisi olla muuttuvia, päivitettäviä, lapsen mukana ”kasvavia” ominaisuuksia? Millaisia nämä ominaisuudet voisivat olla?

Millainen erityisesti lapsille suunnatun matkapuhelimen tulisi olla?

Millainen matkapuhelimen tulisi olla kooltaan, painoltaan ja ulkonäöltään?

Millainen matkapuhelimen tulisi olla käyttöominaisuuksiltaan?

Millainen näppäimistö olisi sopiva lapselle?

Millainen näyttö olisi sopiva lapselle?

Miten matkapuhelimen tulisi ilmoittaa saapuvista puheluista?

Millaiset puhelimen soitto-ominaisuudet pitäisivät olla?

Tulisiko matkapuhelimessa olla lisää graafisia ominaisuuksia, kuten esim. kuvaviestintä?

Mitä toimintoja lasten matkapuhelimessa voitaisiin ohjata äänellä?

Mitä muista ominaisuuksia toivoisitte lapsen matkapuhelimeen?

Millaisia turvaominaisuuksia toivoisitte matkapuhelimessa olevan?

Tarvitsisitteko lapsen matkapuhelimen säilytykseen tai mukana kuljetukseen erillisiä varusteita?

[Arkistojan huomautus: lapsille suunnatut useimmin toistetut kysymykset on lisätty tähän runkoon arkistointiprosessin yhteydessä]

## LASTEN HAASTATTELUN KYSYMYSRUNKO

KYSYMYSRUNKO LAPSILLE 26.10.2001

### 1. TAUSTA

Minkä ikäinen, millä luokalla?

Harrastukset?

Ajankäyttö tarhan/koulun, harrastusten ja kodin välillä?

Mitä teet kotona? (esim. pelaako, viihtyykö yksin, yhdessä?)

Ketä kavereita sinulla on? Mitä teette yhdessä? Vaihtuvatko kaverit usein?

## 2. HANKINTA

Minkä ikäisenä olet saanut itsenäisesti käyttää matkapuhelinta?

Hankintaprosessi:

Oliko puhelin lahja? Olitko pyytänyt? Uusi vai vanhempien/sisarusten vanha?

Merkki? Malli? Miksi? Mitä mieltä siitä?

Kuka vaikutti eniten siihen minkä merkinen ja mallinen puhelimesi on?

Liittymän hankinta: Mikä operaattori, mikä liittymä, mitkä palvelut? Miksi? Kuka vaikutti?

Kuinka opit käyttämään matkapuhelimia/juuri omaa matkapuhelintasi? Opettiko joku vai opitko itsellesi yrityksen ja erehdyksen kautta?

Mikä puhelimen käyttämisessä on helppoa, mikä vaikeaa?

Onko helppoa/vaikeaa käyttää menu-pohjaista tai ikonipohjaista systeemiä (kuvaile tarvittaessa)?

Haluaisitko mieluummin, että jokaisella toiminnolla olisi oma näppäin?

Kuinka tarkat käyttö säännöt olivat aluksi? Mitä sovittiin ja kenen kanssa? Onko tapahtunut muutoksia? Käyttäminen? Laskut? Seuraatko omia laskujasi?

(Kuinka paljon lapsi tuntee terminologiaa; esim. operaattori, liittymä, Sonera jne. Tarkkaile mitä termejä käyttää; esim. viestaila, tekstata jne )

Mielipiteet ja mielikuvat matkapuhelimista ja operaattoreista

## 3. UUSMEDIA- JA TEKNOLOGIASUHDE

Mitä medioita käytät: mitä asioita niiden kautta seuraa? Mikä on tärkein viestintäväline? Miksi?

Kuvaile media/teknologiapäiväsi

(Kunkin viestintävälineen oma ”profiili”)

Minkä ikäisenä opit käyttämään tietokonetta?

Tietokonehistoria: mitä teit ensin – mitä teet nyt?

Kuka opetti? Onko perhe/kaveripiirissä joku ekspertti?

Mitä osaat? Mitä haluaisit oppia?

Miten ylipäänsä suhtaudut tietokoneisiin?

Miten suhtaudut teknologian kehitykseen? Mikä on hyvää teknologiaa?

Pelit?

Internet?

Millä sivuilla käy säännöllisesti? Chat, IRC, ICQ

Onko sinulla omat kotisivut?

Jos on, kuvaile. Päivitätkö? (Pyydä osoite!)

Tv-chat

Viestimiin liittyvä tapakulttuuri: millaisia normeja ja merkityksiä

Mitkä asiat: IRC, chat, sähköposti, tekstiviesti, puhelu, kasvokkain?

Onko sinulla/kaveripiirilläsi/perheelläsi viestimiin liittyviä tapoja, joita ulkopuoliset eivät tiedä (esim hällarit)?

Liittyykö jokin viestintätapa enemmän perheeseen, vapaa-aikaan, huvitteluun ja kaveriviestintään?

”Teknologisen lukutaito”?  
(Informaatiotulva/infoähky)

#### 4. KÄYTTÖ

Muistatko kenelle soittit viimeksi? Kuvaile puhelua: kenelle, mistä juttelitte? (yritä saada kuvailemaan kännykkätilannetta) Kännykkäpäiväsi?

Kuinka monella ystävälläsi on kännykkä?

Kuinka usein tapaavat ystäviäsi? Kuinka usein olet heihin yhteydessä kännykällä/kuinka usein haluaisit olla? (ovatko vanhemmat rajoittaneet?)

Millaisia puheluita soitat ystäville?

Kuinka usein olet yhteydessä kännykällä vanhempiisi, sisaruksiisi?

Millaisia puheluita soitat kännykällä perheellesi? (soitatko ”mitä kuuluu” –puheluita, vai pitääkö aina olla tärkeää asiaa; onko ”juttelupuheluita” vanhemmille?)

Kuinka usein tapaavat sukulaisia, erityisesti isovanhempia? Kuinka usein soitat heille/kuinka usein haluaisit soittaa?

Millaisia puheluita soitat kännykällä sukulaisille? (soitatko ”mitä kuuluu” –puheluita, vai pitääkö aina olla tärkeää asiaa; onko ”juttelupuheluita”?)

Käytätkö lankapuhelinta? Kenelle tai missä tilanteessa? Mitä vanhemmat sanovat lankapuhelimen käytöstä?

Käytätkö tekstiviestiä?

Kuinka usein käytät tekstiviestiä? (Tarkasti tekstiviestin edut ja haitat!)

Minkä ikäisenä saanut itsenäisesti laittaa tekstiviestin? Miksi juuri sen ikäisenä?

Kumpi on kivempi, tekstiviesti vai puhelu?

Milloin ja missä tilanteessa tekstiviesti on parempi? Milloin puhelu? Ovatko esimerkiksi vanhemmat opettaneet sääntöjä tai ohjanneet, milloin SMS, milloin puhelu? (SMS vs audio-tematiikka kiinnostaa!)

Soitatko useammin vai lähetätkö useammin tekstiviestejä?

Olisiko kiva laittaa ryhmätekstiviestejä perheelle, ystäväville? (erityisesti: minkä ikäisenä kaveriryhmäviestit alkaisivat olla tarpeellisia)

Olisiko kiva jos perheen/kavereiden kanssa voisi puhua samaan aikaan (vrt.perheneuvottelu)

Mihin aikaan? Vuorokauden mukaan (aamu, päivä, ilta, yö)? Viikonpäivän mukaan (arki vs. viikonloppu)?

Pidätkö esimerkiksi piirtämisestä, kirjoittamisesta? Mikä on kivointa? Mikä kiinnostaa? (Kuvan, äänen, tekstin merkitys viestinnässä.)

Soitatko pilareita? Kenelle, milloin, miksi?

Käytäkö jotain palveluja (tekstiviestipalvelut, näytä tai ehdota)? Miksi? Tietääkö vanhemmat siitä? Mitä kivaa/hyötyä niistä on? Mitä palveluita toivoisit?

Käytäkö Internetiä?

Mitä vanhemmat sanovat nettiharrastuksesta?

Mitä mieltä olet matkapuhelimen ja Internetin käytön yhdistämisestä?

Onko puhelimesi tippunut, särkynyt, varastettu? Miltä tuntui?

Pelkäätkö varastamista? (stressaako?)

Lainaako puhelintaan? Antaako kavereiden pelata? Soittaa?

Onko puhelin mukana leikeissä: sen rooli?

## 5. KUJETTAMINEN

Saatko kuljettaa matkapuhelinta kodin ulkopuolella? Minkä ikäisestä asti? Milloin ja mihin saat? Milloin ja mihin et saa? Erityisesti: saatko/haluaisitko viedä kouluun? Miksi? Miksi ei?

Entä mitä muita esineitä saat viedä kodin ulkopuolelle, esimerkiksi Game Boy, kello, korvappustereot? Kouluun? Tarhaan (esimerkiksi lelopäivänä)?

Kuinka kuljetat puhelinta mukasi?

## 6. VISIOT

Mistä puhelinmerkeistä ja malleista pidät eniten?



Jos saisit suunnitella oman kännykkäsi niin miltä se näyttäisi? (piirtäminen ja selostus: mitä kaikkea keksimälläni kännykällä voi tehdä)  
Mitä toimintoja puhelimessasi pitäisi olla?

Teetkö puhelimestasi ”näköisesi” ts. koristeletko mitenkään, laitatko nimesi, nimikirjaimesi esim. tarroin? Haluaisitko tehdä niin/saatko tehdä niin? Miten tekisit sen mieluiten? (personointi!)

Mitä ajattelet esimerkiksi seuraavista materiaaleista matkapuhelimessa: puu, muovi, metalli, kangas, karva?

Pitäisikö puhelimesta olla nimesi ja puhelinnumerosi?  
Onko sinulla lempinimeä matkapuhelimille yleensä tai juuri omalle puhelimellesi?

(Olemassa olevista/tulevaisuuden tuotteista esim:)  
Haluaisitko kuunnella matkapuhelimellasi musiikkia?  
Haluaisitko Internetin matkapuhelimeesi?  
Haluaisitko matkapuhelimeesi vastaajan?  
Haluaisitko, että matkapuhelimesi tunnistaisi äänesi? (tunnistin)  
Haluaisitko äänittää puhettasi, puheluitasi, muiden puhetta matkapuhelimella?  
Mikä näistä edellämainituista ominaisuuksista on kaikista mielenkiintoisin?  
Paljonko voisit maksaa ekstraa siitä ominaisuudesta (l. paljonko luulet että vanhempasi suosuisivat maksamaan?)

Paikantaminen:

Miltä tuntuisi, jos vanhemmat voisivat seurata kännykän avulla, missä olet ja missä liikut?  
Olisiko se turvallisuutta vai ahdistusta lisäävää?

Millaisia pelejä haluaisit pelata matkapuhelimellasi? Onko nykyisessä? Pelaatko? Miksi?  
Miksi et?  
Haluaisitko enemmän pelejä?  
Millaisista peleistä pidät? Mistä et?  
Sopiiko samanlaiset pelit tytöille ja pojille?  
Jos infrapunamahdollisuus: Oletko käyttänyt infrapunaa pelataksesi yhdessä?  
Pelaatko ylipäänsä pelejä yhdessä vai yksin (siis muitakin kuin kännykkäpelejä)?  
Millaisia ”opetuksellisia” cd-rom/tietokone-pelejä olet pelannut? Pidätkö niistä? Millaisia ne ovat?

Miksi sinulla on hyvä olla kännykkä?  
Miksi muilla ikäisilläsi on hyvä olla kännykkä?  
Onko kännykässä jotain huonoa?